

Висновки. Сьогодні суспільна географія володіє достатньою теоретичною базою для проведення аналізу територіальної організації для формування сфери послуг на регіональному рівні.

Список використаних джерел:

1. Кузишин А.В. Підходи до вивчення соціально-географічних досліджень в Україні та світі // Наукові записки. Серія: Географія. Спецвипуск. – Тернопіль, 2007. – № 2. – С. 66-69.
2. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики): Монографія / За ред. проф. Б.М. Данилишина. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2008. – С. 16-83
3. Куценко В.І., Остафійчук Я.В. Трансформація соціальної сфери України: регіональний аспект: Монографія / За ред. С.І. Дорогунцов. – К.: Оріяни, 2005. – С.11-35, 81-111.
4. Лавров С.В., Анохін А.А., Агафонов Н.Г. Социальная география: проблемы становления научного направления / Социальная география СССР. – Ленинград: Изд. ГО СССР, 1984. – С. 3-13.
5. Немец Л.Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты. – Харьков: Факт, 2003. – С. 117-132, 141-171.
6. Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до соціальної географії. – К.: Знання, 2000. – С. 15-35, 55-125.
7. Пістун М.Д. Основи теорії суспільної географії. – К.: Вища школа. – С. 46-62.
8. Топчів О.Г. Основи суспільної географії: підручник для студ. географ. спеціальностей вищих навч. закладів. – Одеса: «Астропринт», 2009. – С. 395-420.
9. Шаблій О.І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – С. 25-29, 261-265.

Черновський А.

*магістрант II курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
Науковий керівник – доц. Потокій М.В.*

СЛАВУТСЬКИЙ ПРОМИСЛОВИЙ ЦЕНТР: ІСТОРІЯ, СЬОГОДЕННЯ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Мета статті: показати історію розвитку промислового виробництва в місті Славута, охарактеризувати сучасний його стан та окреслити перспективи розвитку у майбутньому.

Постановка проблеми. Славутський промисловий центр відіграє значну роль у територіальному поділі праці як на місцевому (локальному), так і на внутрішньообласному й регіональному (в межах Подільського суспільно-географічного району) рівнях. Економічний розвиток Славuti розпочався після возз'єднання Правобережної України з Лівобережною в складі Росії, проведення реформи 1861 р. та побудови залізничної лінії Шепетівка – Здолбунів.

Виклад основного матеріалу. У кінці XIX ст. збільшується виробництво продукції на паперовій фабриці та механічному заводі. Постала суконна фабрика, де у 90-х роках XIX ст. працювало близько 400 робітників. Виросло ряд нових підприємств – лісопилний, миловарний, свічковий, пивоварний, толевий заводи, каретна майстерня. На початку XX ст. стали до ладу фаянсовий завод, дві приватні електростанції, кілька водяних млинів. Це були дрібні підприємства з примітивною технікою і невеликою кількістю робітників. Всього у промисловості Славути у 1906 р. працювало 1500 робітників [3, с. 23].

Славута сьогодні є значним промисловим центром Хмельницької області та всього Подільського СГР. Діє 35 підприємств різних форм власності з виготовлення будівельних матеріалів, а також деревообробної, легкої і харчової промисловості. Економіка міста представлена широким спектром галузей матеріального виробництва, характерною для міста обласного значення. Незважаючи на значні труднощі, економічний потенціал міста та його найближчого оточення поступово набуває нових форм. Частина підприємств, що розташовані на території міста, визнано банкрутами, і вони перестали існувати. Проте вся матеріально-технічна база даних підприємств зберігається, а на її основі відкриваються інші підприємства (шляхом створення або реорганізації). Крім того, найбільш підприємства нарощують свої потужності, будуючи нові цехи та відкриваючи нові лінії виробництва. Промисловий сектор робить вагомий внесок у вирішенні проблеми зайнятості міста, протидіє безробіттю під час структурної перебудови економіки [1, с. 5].

Зайняте населення у віці 15-70 років у 2017 році у Славути складає 12,2 тисяч осіб, у тому числі працездатного віку – 11,4 тисяч осіб. Рівень зайнятості населення становить 55,5% у віці 15-70 років та 62,6% – у віці 15-60 років. У 2012 р. було запроваджено програму підвищення зайнятості населення міста Славути на 2014-2018 рр., якою передбачено створення 900 нових робочих місць, здійснення заходів, спрямованих на стабілізацію та розвиток ринку праці. У промисловому виробництві в середньому за 2017 рік було відпрацьовано 86,0% табельного фонду робочого часу [5].

За 2017 р. підприємствами Славути реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на 1004,9 млн. грн. Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу становить 28307,0 грн. У структурі реалізації 47,1% припадає на виробництво неметалевої мінеральної продукції, 28,9% – виробництво меблів, 15,5% – виробництво та розподілення електроенергії, газу та води. В обсязі

реалізованої продукції добувної та переробної промисловості 56,7% належить сировинній продукції, 34,3% – товарам тривалого використання, 7,2% – товарам широкого використання, 1,8% – інвестиційній продукції [5].

Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу становив 25988,1 грн., що в 2,4 рази більше за середньообласний рівень (10675,8 грн.). За цим показником місто посіло 2 місце серед районів і міст області.

Найбільші темпи росту обсягів виробленої (реалізованої продукції) простежується на підприємствах ТДВ «Славутський РМЗ» (134%), ТОВ «Ювента» (124,5%), ТОВ «Аква-Родос» (109,6%), ПАТ «Славутський комбінат «Будфарфор» (109,0%) [там само].

Підприємства міста продовжують працювати над впровадженням у виробництво інноваційних технологій та виробництва нових видів продукції. Частка інноваційно-активних підприємств у місті становить 15%. Найбільшим інноваційно-активним підприємствами у місті є ПАТ «Славутський комбінат «Будфарфор», ТОВ «Сансервіс», ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод».

Обсяг експорту промислових товарів в 2018-19 рр. прогнозується в сумі 67700,0 тис. дол. США (на 1,2 % більше, ніж у 2017 р.), обсяг імпорту товарів – 23500,0 тис. дол. США. Обсяг прямих інвестицій на 2019 рік прогнозується в сумі 3,1 млн. дол. США, що на 24,0 % більше, ніж у 2017 р. Впроваджуючи сучасні технології у виробництво, промислові підприємства міста мають можливість виходити із своєю продукцією на ринки ЄС та далекого зарубіжжя.

Найбільшими промисловими підприємствами міста Славути є [2; 5]:

ТДВ «Славутський ремонтно-механічний завод», який випускає чавунне, сталеве і кольорове лиття, а також металоконструкції по кресленнях замовника або кресленням власної розробки. На підприємстві є чотири цехи: ливарний цех, цех металоконструкцій, цех нестандартного обладнання і механічний цех.

Славутський комбінат «Будфарфор» – підприємство з повним циклом виробництва фарфорової санітарної кераміки, один з найбільших виробників кераміки для ванних кімнат у країнах Східної Європи. Тут виготовляється понад 50 найменувань продукції: унітази, змивні бачки, умивальники різних типів, п'єдестали під умивальники, біде, пісуари. Комбінат випускає 2,8 млн одиниць санітарної кераміки в рік. Поставки санітарної кераміки комбінату здійснюються через широко розвинену дилерську мережу по всій Україні, в країни СНД і Балтії. Серед партнерів комбінату провідні будівельні фірми і підприємства України, Росії, Білорусії, Молдови, Казахстану, Литви,

Латвії, Грузії, Узбекистану, Таджикистану, Киргизії. Частка продукції Славутського «Будфарфору» на ринку України складає близько 30%.

Славутський покрівельний завод – вітчизняний виробник сучасних гідроізоляційних та покрівельних полімерно-бітумних мембран на синтетичних основах. Більш ніж 80 видів матеріалів для м'яких та скатних покрівель нового покоління випускаються на заводі з 2000 року під торгівельною маркою «СПОЛ». Підприємство успішно розвиває 3 основні напрямки: виробництво покрівельних та гідроізоляційних мембран, виробництво звукоізолюючих мембран та виробництво бітумної черепиці для скатних покрівель.

ТОВ «Аква-родос» є лідером в Україні по виробництву ексклюзивних і серійних меблів для ванних кімнат. Продукція підприємства вивозиться не лише в інші регіони України, але й у Росію, Білорусь, Казахстан, Молдову.

ПРАТ «Славутський пивоварний завод» виготовляє живе, натуральне пиво, яке не містить консервантів та різних хімічних домішок. В асортименті підприємства живе пиво «Князь Сангушко», «Славутина», «Жигулівське».

ВАТ «Славутський хлібозавод» випускає 65 видів хлібобулочних виробів, 60 видів кондитерських виробів, 8 найменувань макаронних виробів. Підприємство постійно збільшує обсяги виробництва, в середньому за добу випікається 20,5 тонн хлібобулочних виробів.

ТОВ «Ювента» – українське підприємство з виробництва меблів для ванної кімнати, засноване у 2000 році, є одним з найсучасніших у Східній Європі. Усі процеси на фабриці автоматизовані. Меблі торгівельної марки «Ювента» реалізуються в Росії, Казахстані, Грузії, Білорусії, Азербайджані та Молдові.

ПАО «Славутський солодовий завод» здано в експлуатацію в 1989 р. з проектною потужністю 80 тисяч тонн солоду на рік. У 1997 році пройшло стадію акціонування. У 1998 році контрольний пакет акцій підприємства був викуплений скандинавським інвестором, компанією Baltic Beverages Holding. Славутський солодовий завод – найбільший в Україні виробник солоду. Серед компаній-споживачів славутського солоду ПБК «Славутич», «Львівська пивоварня», пивоварні «Хайнекен», «Кастель», «Ефес». Зараз виробляє до 160 тисяч тонн солоду на рік.

ТДВ «Славутський цикорієсушильний завод» – найбільший виробник цикорію в Східній Європі. Підприємство випускає різноманітні розчинні напої з цикорію з натуральними домішками та нерозчинні напої з використанням сировини зернових культур.

У 2013 р. затверджено Концепцію індустріального (промислового) парку «Славута». Метою його створення є забезпечення економічного розвитку та підвищення конкурентоспроможності міста Славута, активізації інвестиційної діяльності, створення нових робочих місць, розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури. Розбудова індустріального (промислового) парку «Славута» відіграватиме важливу роль у задоволенні потреб вітчизняних та іноземних інвестиційних компаній. В індустріальному парку працюватимуть переважно жителі міста, але слід враховувати, що зона охоплення індустріального (промислового) парку «Славута» знаходиться неподалік міста Шепетівка та ближніх сіл Славутського району, що надасть можливість частково працевлаштувати жителів даної місцевості [2].

Висновки. Таким чином, індустріальний парк у місті Славута матиме важливе значення для регіонального розвитку північної частини Хмельницької області, а отже суттєво впливатиме на розвиток промисловості регіону.

Список використаних джерел

1. Басиров В. М. Славута, Нетішин. Креснавичий нарис / В. М. Басиров, О. Я. Сапожник. – Славута, 1989. – 94 с.
2. План «Дій зі Сталого енергетичного розвитку міста Славута, Хмельницької області». Матеріали Славутської міської Ради.
3. Прищеп О. Вплив нових містоутворюючих факторів на розвиток Славuti в другій половині 19 – на початку 20 ст. // Славута і Славутчина: минуле і сучасне. – Славута, 2003 р. – С. 22 – 25.
4. Славута / Географічна енциклопедія України: В 3-х томах / Редкол. О. М.Маринич (відпов. ред.) та ін.. – К.: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1989-1993. Т. 3: П – Я. – С. 200.
5. http://www.misto.esco.co.ua/best_practice/seap_slavuta.

Ярошевська Н.

*магістрантка II курсу спеціальності 014 Середня освіта (Географія)
Науковий керівник – викл. Пушкар О.І.*

ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ, ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ МЕРЕЖІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. Система охорони здоров'я – цілісна структура, основним завданням якої є забезпечення відповідно рівня здоров'я населення. Основним функціональним елементом системи охорони здоров'я є заклади охорони здоров'я, які безпосередньо